

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ПОВІТРЯНИХ СПОЛУЧЕНЬ

Виконання міжнародних повітряних перевезень засновується на по-вазі національного суверенітету, наслідком якого є надання та регулювання державою прав на перевезення. Проте на сучасному етапі діяльність у сфері міжнародного повітряного транспорту характеризується послабленням урядового контролю за здійсненням міжнародних повітряних перевезень та залученням іноземних авіаперевізників до здійснення перевезень через свою територію. Можна говорити про виникнення нової тенденції в регулюванні міжнародних повітряних перевезень, пов'язаної з лібералізаційним підходом стосовно надання доступу до ринку міжнародних повітряних перевезень. Проявом цього є укладання двосторонніх та регіональних угод про повітряне сполучення, які містять лібералізаційні положення.

У той же час, в українській науці міжнародного права поки що не існує загальноприйнятого терміну "лібералізація міжнародних повітряних перевезень" та його чіткого розуміння. Необхідність введення зазначеної дефініції у правовий обіг українських юристів-науковців та практиків є очевидною, оскільки в сучасних умовах правильне розуміння процесів лібералізації у сфері міжнародного повітряного транспорту та розробка комплексного правового підходу до вивчення даного питання є необхідними для підвищення конкурентноздатності українських авіаперевізників при здійсненні міжнародних повітряних перевезень.

Дослідження даного питання набуває особливої актуальності в контексті спрямування зовнішньої політики України на інтеграцію до Євросоюзу, що викликає необхідність гармонізації українського законодавства з законодавством ЄС, у тому числі, й в сфері повітряного транспорту. Важливим засобом подолання труднощів і перешкод правового характеру на цьому шляху є розробка типової угоди про повітряне сполучення у відповідності з вимогами Європейського Співтовариства з метою укладання нових або зміни вже існуючих двосторонніх договорів про повітряне сполучення з державами-членами Євросоюзу.

З-поміж літератури, в якій досліджувалися теоретичні проблеми су-

часного розвитку міжнародного права, зокрема, питання державного суверенітету, у тому числі, й у повітряному просторі, слід виділити роботи М.О.Баймуратова, М.В.Буроменського, В.Ф.Опришка, Л.Д.Тимченка [1].

Як зазначається у вітчизняній доктрині, під міжнародними повітряними повідомленнями прийнято розуміти не самі по собі повітряні пересування над територією двох або більше держав, а такі міжнародні польоти повітряних суден, що виконуються для здійснення перевезень пасажирів, пошти і вантажів з комерційними цілями, то інститут "міжнародно-правового регулювання повітряних сполучень" – один з основних інститутів сучасного міжнародного повітряного права – об'єднує питання регулювання комерційної діяльності в повітряному транспорті.

З урахуванням вищесказаного, можна виділити такі найбільш важливі проблеми сучасного міжнародно-правового регулювання комерційної діяльності повітряного транспорту, як надання доступу до ринків авіаперевезень, призначення авіапідприємств для експлуатації повітряних ліній і контроль за їх діяльністю, встановлення тарифів на авіаперевезення, визначення порядку участі авіапідприємств в рамках стратегічних альянсів та інших нових видах їх співробітництва один з одним [2].

Поняття міжнародних повітряних сполучень (перевезень) звичайно розкривається через наступні комерційні права (або "свободи повітря"): право на транзитний політ без посадки на території держави, що надає це право; право транзитного польоту з посадкою, але не в комерційних цілях, тобто без вивантаження або навантаження пасажирів, вантажів і пошти (в основному для заправки паливом); право привозити в іноземну державу пасажирів, вантажі і пошту, які були взяті на борт у державі реєстрації (національності) повітряного судна; право відвозити з іноземної держави пасажирів, вантажі і пошту, які летять в державу реєстрації (національності) повітряного судна; право висаджувати на території іноземної держави пасажирів, вивантажувати вантажі і пошту, а одно брати їх на борт на території такої держави для перевезення з будь-яких третіх країн або в будь-які треті країни.

В даний час всі зазначені види "свобод повітря" застосовуються до повітряних суден не тільки держави реєстрації, але і держави-експлуатанта (орендує повітряні судна), оскільки останнє самостійно домовляється про комерційні права при виконанні повітряних перевезень на орендованих повітряних судах.

Новою тенденцією в регулюванні комерційних прав у західноєвро-

пейському регіоні є закріплення в двосторонніх угодах про повітряне сполучення (зокрема, в угодах Великобританії, укладених в 1984 р. з Нідерландами, ФРН і Люксембургом) принципу "відкритих регулярних маршрутів", відповідно до якого правами по п'ятою "свободі" договірні сторони користуються за угодою між компетентними авіаційними органами (а не урядами). Одночасно застосування даного принципу припускає взаємне надання державами привілеїв на польоти в будь-які пункти території один одного. Вимога призначати для виконання польотів тільки одну авіакомпанію зберігається на маршрутах з низьким обсягом перевезень, де умови для конкуренції досить обмежені [3].

Світове авіаційне співтовариство вступило в нове тисячоліття з безліччю проблем, у тому числі пов'язаних і з міжнародно-правовим регулюванням комерційної діяльності повітряного транспорту.

У багатьох регіонах світу домінує вільний, відкритий ринок. І, як наслідок, має місце інтенсифікація інтеграційних процесів і взаємодії національних економік, а також поступова лібералізація світогосподарських зв'язків, у тому числі, звичайно, і в сфері міжнародного повітряного транспорту, що завоював сьогодні найважливішу роль в міжнародних перевезеннях, особливо при міжконтинентальних і трансконтинентальних пасажирських і вантажних перевезеннях [2].

Література:

1. Електронний ресурс.– Режим доступу:
<http://mydisser.com/ua/catalog/view/6/41/2844.html>.
2. Електронний ресурс.– Режим доступу:
<http://www.dissercat.com/content/problems-ovremennogo-mezhdunarodno-pravovogo-regulirovaniya-vozdushnykh-soobshchenii>.
3. Електронний ресурс.– Режим доступу:
http://sbiblio.com/biblio/archive/kolosov_megd/08.aspx.

УДК 006.063:656.7 (045)

Стрюк К.В.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник : Корчак Н.М., к.ю.н., доцент

СЕРТИФІКАЦІЯ ЯК ВИД КОНТРОЛЮ ЗА ЗДІЙСНЕННЯМ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЦИВІЛЬНІЙ АВІАЦІЇ.

Сертифікація (від латинського certus – вірний і facio – роблю) – це письмове підтвердження третьою стороною відповідності продукції, процесу чи послуги заданим вимогам, що видається на підставі випробувань, атестації, виробництва та сертифікації системи якості. Якщо аналізувати це визначення через призму авіації, то сертифікація – це процедура, за допомогою якої визначений в установленому порядку орган документально засвідчує відповідність персоналу, продукції, систем якості, систем управління якістю, систем управління довкіллям встановленим законодавством вимогам або це встановлення відповідності авіаційної техніки вимогам до льотної придатності й охорони навколишнього середовища [1, п.1.9].

Законодавчою базою сертифікації в Україні є Закони України : "Про підтвердження відповідності" від 17 травня 2001 р., "Про охорону навколишнього природного середовища" від 25 червня 1991 р., які були розроблені відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України "Про стандартизацію і сертифікацію" від 10 травня 1993 р., який на даний момент є не чинним . На сьогоднішній день питання сертифікації в сфері авіації врегульовані на рівні таких підзаконних актів як: Наказ Міністерства транспорту України "Про затвердження Положення про систему управління безпекою польотів на авіаційному транспорті" від 19 серпня 2003 р. та Наказ Міністерства транспорту України "Про затвердження Положення про сертифікацію типу надлегких та дуже легких повітряних суден, планерів, мотопланерів, мотопарапланерів і пілотованих вільних аеростатів" від 07 червня 2004 р., Наказ Державної служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації "Про затвердження Положення про систему управління безпекою польотів на авіаційному транспорті" від 25 листопада 2005 р., Наказ Міністерства транспорту України "Про затвердження правил сертифікації аеропортів" від 26 липня 2004 р. та інші.

Органами , що здійснюють сертифікацію, можуть бути : органи сер-